

(Dokončenie z 1. str.)

ktorý tu uplatnil všetok svoj muzikantský i všeobecný intelekt. Jeho hudobná reč i napriek používaníu aleatoriky a dôrazu na sonórnosť skladby prístupná vnímaniu filozofickej obsahovej podstaty. Exponovanie sláčikových nástrojov nedovoľuje skladateľovi rozpínanie do krajných dramatických a výrazových polôh.

K vytvoreniu „mikrokozmu“ úvah o sebe, svete a budúcnosti mu práve jemný zvuk sláčikového orchestra vyhovuje najviac. Popri lyrike, ktorú zveruje sólovým husliam s klasicky spevnou melodickou linkou, sa tu nachádzajú zväčša tóny tmavé, „fažké“, chmúrna nálada tematicky akcentovaná vo violončelách, rozvinutá vo violách. Dramatický vrchol — beethovenovská otázka „Muss es sein?“ vo violončelách nad pizzicatom huslí odhaľuje vážnosť skladateľovej výpovede, ktorá je vzápätí zodpovedaná ukľudnením a vyrovnaním sčerenej hladiny spleťtých problémov. Martinčekova skladba upútava aj spôsobom kompozičnej práce, tvorením dynamickej formy, kde ústredná téma je striedavo zahľavená, či podporovaná sonórnym „šumom“ sláčikov. Dynamicčú gradáciu dokázal Zimmer odhaliť aj v rámci malých „atémov“, ktoré organicky dotvárali celkový hudobný výraz. Názov skladby „Animácie“ vyplýva teda z jeho významu „oživenie“ a nie ako by sa mohlo zdať — sledu animovaných oživených obrazov.

Cyklus piesní T. Andrašovana **Motýl nad lampou** je poctou skladateľa básnickej tvorbe Laca Novomeského, z ktorej ho zaujali básne Večer, Prechádzka, Slovo a Motýl nad lampou. Skladateľ až na malé výnimky ponecháva Novomeského básnické slovo nepozmenené a pristupuje k nemu ako k nemeňnej hodnote s pokorou a nežnou úctou. Už samotné exponovanie básne Večer, ktorá je holdom „knížke básní“ na prvom mieste cyklu, vyjavuje skladateľov úmysel — hudobno-výrazovými prostriedkami u-mocniť slovo básnika. Nádadovo kontrastná, šantivá a radostná pieseň Prechádzka koloruje aj hudobne a inštrumentálne atmosféru babieho leta, nostalgii pohľadu za odchádzajúcim letom — tu nechýbajú prvky detskej veršovanky, úsmevná pohoda zvukomalebných sprievodných hlasov. Až v skladbe Slovo poslucháč definitívne pochopí, že rovnako ako básnikovi aj skladateľovi leží na duši a myslí vážna otázka plynného času, ktorú uspokojivo rieši až záverečná časť cyklu **Motýl nad lampou**. Dielo hudobne i obsahovo patrí k tým výtvorom súčasnej hudby, ktoré má snahu stať sa súčasťou nášho národného povedomia.

Milan Novák sa vo svojich 4 prelúdiách prejavil ako majster-symfonik, ktorý na širokej ploche s bohato inštrumentálne a výrazovo riešenými partami vytvára mohutné, zaujímavé, popri náročnosti aj prístupné a účinné dielo.

Zasl. umelec Milan Novák ďakuje harfistke K. Novákovéj, dirigentovi B. Režuchovi a orchestru Slovenskej filharmónie za uvedenie jeho **Návratov, troch hudobných fresiek pre harfu, violončelo a orchester**. Snímka: P. Procházka

V úvodnej časti exponuje v razantnom tematickom materiáli celú sekciu plechových nástrojov v koncertantne znejúcich pasážach. Fanfárový charakter tejto časti je tematicky návratný neskôr v záverečnej 4. časti, teda tvorí ideovo hudobne koncentrujúcu väzbu. Adagiova pomalá časť prináša citovo exponovaný sólový motív huslí a jeho motivické rozvedenie. 3. časť upútava rytmicko-tanečnou oživenosťou a rozvlnením celého hudobného prúdu. Lesk a patetizmus záverečného prelúdiá s kontrastnou pastorálnou témou v závere presvedčivo vrcholí plénom celého orchestra.

Richard Zimmer a Štátna filharmónia Košice odiedli výkon, ktorý svedčí o zodpovednom prístupe k súčasnej tvorbe slovenských skladateľov.

LÝDIA URBANČIKOVÁ

Na trefom symfonického koncertu, ktorý bol súčasne záverečným koncertom tohtoročného INSHT (15. februára 1986), sme počuli diela staršej a najstaršej skladateľskej generácie. V úvodnej časti koncertu odzneli **Holoubkovce Romantické variácie, op. 72** na dve ľudové piesne z okolia Piešťan pre malý symfonický orchester. Vlastná téma k variáciám pozostáva z dialógu a intonácií oboch piesní. Variácie k nej — i keď im dal skladateľ názov romantické — sú vlastne malou rekapituláciou životných pocitov i spomienok autora. I ten prívlastok romantické evokuje mladosť, akýsi autobiografický kaleidoskop. Najmä harmonická projekcia premien vystupuje nápadne z jednotlivých varia-

ných komentárov k téme. I nálady sú menlivé a evokujú bizarnú hru spomienok a prchavých nálad. Myslím si, že i dirigent B. Režucha spolu s orchestrom Slovenskej filharmónie v tomto duchu tvaroval východiskovú interpretačnú orientáciu diela.

V reminiscenciách sa v podstate pohybujú i **Návraty, tri hudobné fresky pre harfu, violončelo a orchester M. Nováka**. Je to hudba poučená a duchovne príbuzná s impresionistickými tvorbami východiskami. Na rozdiel, povedzme, od francúzskeho impresionizmu, melódická zložka nemá tu jednoznačnú prepojenosť s vertikálnou sadzbou. U Debussyho, ale i u Ravela je melódická klenba v podstate hrotom vlniacej sa vertikálnej zložky. Novák si svoje tvary dosadzuje zvonku a podmaňuje ich prádikom farebne navrstveného pozadia. Tým dosahuje skĺbenie dvoch fenoménov — zložky tvarovej a farebnej. Harfa a violončelo neplnia úlohu koncertantnú, ale orientujú sa na rozdielny charakter hudby. Harfa reprezentuje so svojimi kaskádami behov a rozkladov farebne sa meniacu hladinu snov, nálad a premien. Violončelo akcentuje tok kantilén, jasné tvary. Nuž a orchester spája tieto dve polohy v jednotný tok — nedeliteľnú prúdenie. Je to hudba, ktorá vyrastá z modálno-diatonických konštelácií, preferuje jednoduchosť tvarov, ich elementárnosť. Novákov dielo interpretoval orchester SF s dirigentom B. Režuchom. Sólstické party predniesli **K. Nováková** (harfa) a **M. Novák** (violončelo).

O **Suchoňových Troch piesňach pre bas a orchester** na básne M. Válka, P. Štilichu a J. Smreka možno povedať, že autor nijako nevykročil z kruhu svojej predchádzajúcej tvorby. Myslím tým na nadväzovanie vo vzťahu k Metamorfózam a čiastočne i Krúťiave a Svätoplukovi. To nové vdýchla Trom piesňam požezia, ktorá nanovo prežiarila zdanlivo opakujúcu sa hudobnú reč skladateľa. To ona vtisla Suchoňovej hudbe nové výrazové rozmery, oživila ju o nové zážitkové dimenzie. Prejavuje sa to najmä v dynamickej zložke, ktorá ide výrazne po básnickom slove. Suchoňova hudba sa chce do slova prevetliť, chce s ním splynúť, vytvorí nedeliteľnú jednotu, akýsi tvorivý dvojzápraž. Tak sa stalo, že vokálnu zložku vybičoval autor až na hrot expresivity. K ľudskému hlasu postavil priam symfonicky znejúci orchester — zvrátený nervnou silou, výbušnosťou, pravda, i stíšenými náladami a pohľadom ponad vecí každodenného života. V Troch piesňach je kus filozofického vyznania, a to nielen vďaka básnickému slovu, ale najmä hudby, ktorá dotvorila básnické slovo a vdýchla mu nové poetické čaro. Interpretácia ako celok (nemyslím teraz na prekrásny hlasový fond S. Kopčáka) opäť nepresvedčila. Orchester vo vyhrotých expresívnych pásmach permanentne zatieloval sólistu. Okrem toho nestrhla ma muzikalita ani sólistu, ani dirigenta; nie najšťastnejší výkon z BHS sa v podstate zopakoval.

V závere tohto symfonického koncertu odznela **Grešákova suita z opery Neprebudený**, a to pod názvom **Prelúdium, Intermezzo a Tanec**. Treba povedať, že veľkú zásluhu na predvedení tohto diela má dirigent B. Režucha — veľký propagátor Grešákovej hudby. Pri jeho predvedení som si uvedomil, že opäť bude potrebný určitý čas, aby sme si práve k tomuto dielu našli správny vzťah. Predovšetkým čakáme na predvedenie Neprebudeného ako hudobno-dramatického útvaru. Ziaľ, do dnešného dňa bezúspešne. Myslím si, že až v rámci celku vystúpi v plnej intenzite výrazové bohatstvo spomínaného diela. Inak Prelúdium, Intermezzo a Tanec je ďalším svojským oživovaním Grešákových pocitov, nálad a impresíí v hudbe. Pracuje s tradičným materiálom ako s tvárnym prostriedkom, ktorý možno na základe vlastnej tvorivej fantázie rozohrať do nových bizarných svetov. Silné prepojenie na dejovú líniu opery je evidentné. Grešákove tvary a hudobné konflikty majú v sebe úžas, objav a náznak nepoznaného, dramatického spádu. Budeme sa musieť k tomuto dielu často vracáť a prenikať prostredníctvom neho do postáv a osudov opery, ktorá by sa už konečne mala dostať do repertoáru SND.

Napokon si myslím, že súčasné hodnoty našej orchestrálnnej tvorby treba hľadať práve na tomto záverečnom symfonickom koncerte. **IGOR BERGER**

Koncert z tvorby súčasných českých skladateľov

Pohľad na českých skladateľov, osobne prítomných na bratislavskom koncerte. Zľava M. Kubička, O. Kvěch, V. Tichý, M. Bächorek, O. Mácha a J. Matys.

Snímka: M. Procházka

Komorný koncert z tvorby súčasných českých skladateľov, ktorý sa konal 10. februára v Mozartovej sieni v Bratislave v rámci tohtoročného XI. týždňa novej slovenskej hudobnej tvorby, niesol sa v znamení dychového a sláčikového nástrojov. Zámerné hovorím o nástrojoch, pretože dodali konečnému efektu koncertu svoj lesk, pôžitok viac z interpretačných výkonov než z prezentácie skladateľských tvorivých postojov. Dominovala tu muzikantská atmosféra — radosť z hry, sólovej i ansámblovej — ktorej sa podriadili i skladateľské ambície súčasťných autorov. Poslucháč mohol mať pocit, že skladby sú nástrojom doslovné „šité na mieru“, že nepotrebných viac než to, aby sa nosili, aby zneli. V tomto smere vidím plus i mínus dramaturgie tohto koncertu, ktorý vlastne mal širokejšie slovenskej hudobnej verejnosti priblížiť rad menej známych tváří autorov súčasnej českej hudby. Idúc (nie presne podľa programu koncertu) po jednotlivých dielach, vynárajú sa nie celkom dobre zaostrené obrázky...

Otmar Mácha (1922), nestor tohto koncertu, figuruje vo vedomí hudobnej verejnosti predovšetkým ako dramatik, tvorca emotívne vybraných výpovedí. Skôr než zazneli jeho **Variácie pre flautu a klavir**, vybavili sa mi v myslí silné zážitky z iných jeho variácií

cií na tému a smrť Jana Rychlíka. Skladba, ktorá tu zaznela, sa nutne ocitla v inom svetle. Vyrastá z vlastnej témy — zo scénickej hudby k dramaturgii Hemingwayovho románu Komu zvoní do hrobu. Pri všetkej svojej profesionálnej vybavenosti, variete výrazového spektra a využití nástrojových dispozícií, postrádali Variácie plnosť iných Máchových opusov i dynamiku inšpiratívnej predlohy. Interpretácia určite ide o príťažlivý repertoárový kus, v ktorom si obaja interpreti prídu na svoje, no celkové vyznenie skladby nerezonovalo s očakávaním hlbšieho umeleckého zážitku.

Jiří Matys (1927) v spojení s dychoвыми nástrojmi evokuje istotu kvality a uvedenie jeho **Suity pre dychové kvinteto to len potvrdilo**. Matysov skladateľský prejav prýští z prirodzenej muzikality, z vitality tvorcu, z hráčskych ambícií, ktoré stavajú na bezprostrednosti. Nenáročuje si na silné, hlbavé posolstvá, predostiera skôr oduševnenie, okúlenie zvukom — jadrným, bezkonfliktným... Suita osciluje medzi komornou a koncertantnou koncepciou, vychádza z inštrumentára a výrazovej potencie naznačenej dôrazom na pohybovú stránku formovania hudobného procesu. Celok je touto svojou orientovanosťou sklbený, podčiarkuje ju rozohraním ansámbly i sólových partov v našednom a optimistickom vire.

V úvode koncertu zazneli **Tri scény pre hohoj a klavir** z pera **Milana Bächorka** (1939), ktorých počiatkové taktý dávali tušit dynamizovaný hudobný tok, v ktorom akcent na partnerskú rovnováhu zohrával kľúčový rolu. Bächorek sa predstavil bratislavskému publiku bohatým spektrom svojho skladateľského záberu, širokým ambítom inštrumentálnych prostriedkov i sústredenou skladateľskou prácou. Vlastne v jeho skladbe, menovite v jej finálnej časti, sa navodila oná spomínaná atmosféra koncertu — muzikálnosť siahajúca kamsi k mannheimskej škole, či k ľudovému muzikantskému prejavu, poznamenaná výrazivom súčasnej hudby...

Za sympatický dramaturgický krok považujem prezentáciu trojice mladých pražských skladateľov, ktorí vstúpili do českého hudobného diania v polovici sedemdesiatych rokov s pregnatnou orientovanosťou na odkaz symfonizmu 19. storočia a klasiiky 20. storočia. **Vladimír Tichý** (1946), **Otomar Kvěch** (1950) a **Miroslav Kubička** (1951) s niekoľkými ďalšími generačnými druhmi sa v priebehu niekoľkých pár rokov vypracovali na silné skladateľské osobnosti s vyhraneným kompozičným záujmom a priam manifestačným príklonom k tradičnolizmu, oživovanému selekciou výrazových prostried-

Vladimír Tichý získal rad skladateľských uznaní predovšetkým za svoje symfonické diela, nadväzujúce na brahmsovské a šostakovičovské tradície. Jeho **Suita pre klarinet sólo** je jednou z tých skladieb, ktorých primárnym cieľom je rozšírenie repertoáru dychového nástrojov. Je to hudba ku hre, hudba, ktorá prináša pôžitok predovšetkým interpretom, pretože doslova vytryskuje spod prstov. Neuspokojuje ma táto jej ľahkovernosť, pretože aj od repertoárových čísel možno očakávať viac autorskej zainteresovanosti. Skladba ma napriek svojej skladateľskej brilantnosti nenadchla.

Silnejší zážitok, poznamenaný viacnásobným stretnutím s dielom na viacerých fórach, som zaznamenal z uvedenia **Sláčikového kvarteta č. 4 Otomara Kvěcha** v príťažlivom podaní Kynclovho kvarteta. Skladba upútava svojou dravosťou, energičnosťou, prudkým expresívnym pulzom, vyplývajúcim z priam programovo sledovanej autorskej koncepcie cyklu troch prelúdií a finále. Priznám sa, že viac než dramaticky dominujúca záverečná časť cyklu, ma zaujala invenčnosť predchádzajúcich prelúdií, v ktorých sa Kvěchov rukopis s radom oživujúcich prostriedkov vyníma bezprostrednejšie.

Kvinteto pre dvoje huslí, dve violy a violončelo s pomenovaním **Rozhovory od Miroslava Kubička** bolo pre mňa prekvapením tohto koncertu z komornej tvorby súčasných českých skladateľov. Skladba je dramaticky exponovaná, zvukovo príťažlivá, ansámblovo vyrovnaná, tektonicky zvládnutá prostriedkami, ktoré — pokiaľ mi je známe — reprezentujú v Kubičkovej tvorbe nówum, ktoré má šance zaujať. Autor sa zmocnil obohatenia svojej hudobnej reči s profesionálnou istotou, ktorá mu je vlastná.

Samozrejme, koncert predstavil bratislavskému publiku iba zlomok z profilu súčasnej českej hudobnej tvorby. Generačne rozvrstvený, štýlisticky sa pohybujući na jednej úrovni — tvár českej súčasnej hudby je však bohatšia, i na reprezentatívnejšie a diferencovanejšie osobnosti a diela. Tentokrát v znamení muzikálnosti a profesionality zazneli skladby, ktoré spájali záujem predovšetkým o využitie inštrumentálnych dispozícií a predostretie výpovedí, ktoré nepotrebných hlbavé úvahy. Interpretácia bol koncert skvele pripravený — **Kocianovo** a **Kynclovo kvarteto** patria k našej špičke a mladé **Pražské dychové kvinteto**, ktorého členovia uviedli i sólové skladby, sa postarali o nemalej prínos k vyzneniu jed-

MILAN ADAMČÍK

HUĎOBNÝ ŽIVOT 86

Ročník XVIII.
17. III. 1986
2,- Kčs

5

XI. TÝŽDEŇ NOVEJ SLOVENSKEJ HUĎOBNÉJ TVORBY

K najzávažnejším podujatiam Zväzu slovenských skladateľov v kalendárnom roku patrí nesporne už tradičná týždňová prehliadka novej slovenskej hudobnej tvorby. Už XI. ročník tohto podujatia sa tohto roku uskutočnil v dňoch 8.—15. februára 1986 v Bratislave a ako po minulých rokoch i tentoraz programy niektorých komorných koncertov boli reprizované v ďalších mestách — tohto roku v Košiciach, Prešove, Sečovciach, Banskej Bystrici, Zvolene, Piešťanoch a Trnave. Tým sa prakticky naplnila úloha organizátorov prehliadky sprístupňovať umelecké hodnoty širokým vrstvám pracujúcich a pravidelne ich zoznamovať s novou hudobnou tvorbou.

Na tohtoročnej, dosiaľ najväčšej prehliadke novej tvorby odznelo na 19 koncertoch v Bratislave a ďalších siedmich mestách premiérov i v reprízach vyše 110 skladieb všetkých žánrov. Na programe tohtoročného Týždňa boli tri symfonické a tri komorné koncerty, ďalej komorný-orchestrálny, organový a zborový koncert, koncert ľudovej a zábavnej hudby, dva koncerty z tvorby pre deti a mládež IŠU, na samostatnom večere dostal príležitosť vystúpiť Slovenský ľudový umelecký kolektív, ktorý viedol výber z programov Podme, zaspievajme a Tanečné premeny. Opätovne bol súčasťou Týždňa koncert z komornej tvorby súčasných českých skladateľov, novinkou, rozširujúcou žánrovú diapažón tohtoročnej prehliadky, bola premiéra opery Francois Villon od Tibora Freša.

Okrem novej skladateľskej tvorby bolo významne na prehliadke zastúpené i slovenské koncertné umenie. Príčinami našich orchestrov a zborov — Slovenskej filharmónie, Štátnej filharmónie Košice, Symfonického orchestra Čs. rozhlasu v Bratislave, Štátneho komorného orchestra Žilina, Orchestra ľudových nástrojov Čs. rozhlasu v Bratislave, Slovenského filharmonického zboru, Slovenských madrigalistov, Akademického speváckeho združenia pri PKO Bratislava, komorných súborov, inštrumentalistov, spevákov a najpoprednejších dirigentov, boli nové diela naštudované a predvedené na vysokej interpretačnej úrovni.

XI. týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby, na ktorého organizačnom zabezpečení a priebehu sa okrem Zväzu slovenských skladateľov spolupodieľali tiež

Slovenský hudobný fond, Mestský dom kultúry a osvetu a Československý rozhlas v Bratislave, sa stal dôstojným príspevkom slovenskej hudobnej kultúry k blížiacemu sa XVII. zjazdu KSC, ako i k 65. výročiu založenia KSC. (Red.)

V rámci XI. týždňa novej slovenskej hudobnej tvorby uskutočnil sa 11. februára 1986 v priestoroch Domu ROH v Bratislave i výročný aktív členov Zväzu slovenských skladateľov.

Jednotliví reprezentanti hudobnej obce, ktorých príspevky boli súčasťou podujatia, nadviazali vo svojich slovách na najdôležitejšie politické ciele súčasného obdobia, zdôrazňované nielen v súvislosti s minuloročným stretnutím najvyšších predstaviteľov sveta socializmu a kapitalizmu v novembri v Ženeve, ale najmä s dlhodobým a vo svojej podstate ojedinelým stretnutím medzinárodných delegácií na Kultúrnom fóre v Budapešti, ako i v súvislosti s nesmierne významným protivojnovým hnutím, oficiálne podloženým vyhlásením roku 1986 za Medzinárodný rok mieru a konečne i v bilancujúcej a vpred hľadajúcej aktivite predjazdovej atmosféry. Predseda Zväzu slovenských skladateľov národný umelec prof. Oto Ferenczy zhrnul vo svojom úvodnom referáte závažnú činnosť organizácie ako celku a načrtnul, čo z hľadiska hudobnej kultúry bude Zväz považovať ako prioritné pri koncipovaní aktivity v tomto roku, ktorý je rokom 50. výročia úmrtia Jána Levoslava Bellu, rokom nedožitých osemdesiatin Alexandra Moyzesa, ale i vzácných jubilej žijúcich autorov, muzikológov a koncertných umelcov. (Referát predsedu ZSS národného umelca prof. O. Ferenczyho sme publikovali v predchádzajúcom čísle Hudobného života).

Cenným príspevkom bolo vystúpenie predsedu Tvorivej komisie pre teóriu a kritiku dr. Ladislava Mokrého, CSc., ktorý sa z koncepcie nového zorného uhla vrátil k pôsobeniu československej delegácie na budapešťianskom Kultúrnom fóre a vyzval prítomných, aby sa celkom konkrétnymi formami umeleckej sféry pripojili k boju kultúry za zachovanie mieru. Veľmi zreteľne apeloval na hudobnú kultúru, na zveľadovanie jej úrovně a upozornil na nebezpečenstvo konzumnej produkcie. Zdôraznil, že hrozba komerčnej „kultúry“ je odvrátiť

Na záverečnom koncerte prehliadky zazneli premiérove Romantické variácie, op. 72 pre malý symfonický orchester od zasl. umelca Ladislava Holoubka, ktorý ďakuje za ich priaznivé prijatie. Snímka: P. Procházka

len prostredníctvom vysokej kvality, zomknutia všetkých tvorivých síl i v rámci medzinárodnom, v ktorom možno podporením dobrého umenia odvrátiť nevkus a dosiahnuť prevahu pravdy. V tomto zmysle nastolil i problém návratu ČSSR do medzinárodných nevládných inštitúcií, akými sú napr. ISCM (Medzinárodná spoločnosť pre súčasnú hudbu), ale upozornil i na potrebu zintenzívnenia participácie na už existujúcich a v ostatných rokoch menej obsiahnutých prehliadkach, akou je napríklad parížska Medzinárodná tribuna skladateľov (partnerská bratislavská MTMI). Niekoľko poznámok k jednotlivým čiastkovým problémom Kultúrneho fóra predstavil doc. dr. Ladislav Burlas, DSc., a v rámci diskusie vystúpil i hosť výročnej schôdze členov Zväzu slovenských skladateľov — riaditeľ Odboru umenia Ministerstva kultúry SSR zaslúžilý umelec Jozef Kot, ktorý — ako jeden z členov delegácie — podporil nielen mierové iniciatívy členov československej delegácie na Kultúrnom fóre v Budapešti, ale vyjadril sa i k viacerým nastoleným problémom slovenskej hudobnej kultúry ako celku.

Predsedovia všetkých tvorivých komisií (Hanuš Domanský — Tvorivá komisia skladateľov, dr. Ladislav Mokrá, CSc. — Tvorivá komisia pre teóriu a kritiku, Ľuba Baricová v zastúpení doc. Ľudovíta Marcingera — Tvorivá komisia koncertných umelcov a Igor Bázlik — Tvorivá komisia zábavnej hudby) zhrnuli činnosť členstva i Kruhov mladých skladateľov, muzikológov a koncertných umelcov, existujúcich pri Zväze slovenských skladateľov a intenzívne sa hlásiacich o slovo. Rad vynikajúcich muzikologických publikácií, ktoré uzreli svetlo sveta vďaka OPUS-u, viacero kvalitných diel z pera slovenských skladateľov a výrazné úspechy našich koncertných umelcov, vrátane výhier mladých interpretov na medzinárodných súťažiach — to sú tie najväčšie pozitíva minulého roka.

Výročný aktív neobíšiel ani páliivé otázky existencie hudobnej kultúry, ako napr. zápas o poslucháča, pretrvávajúci problém estetickéj výchovy, ale i úlohu skvalitnenia publicistickej práce a orientácie na mladú generáciu, jej zapájania do jednotlivých aktivít a usmerňovania jej vývinu v rámci dialógu s ňou. VIERA POLAKOVIČOVÁ

Symfonické koncerty

Zasl. umelec Zdenko Mikula bol na prehliadke zastúpený viacerými dielami. Na úvodnom koncerte zaznela premiérová jeho symfonická poéma pre veľký orchester O veľkej láske. Snímka: Z. Mináčová

slím, dal odstrániť jemnejšou dynamickou diferenciaciou, prípadne nápaditejšou inštrumentáciou.

Druhý klavírny koncert sa zdá byť prelomovým dielom v tvorbe Vladimíra Bokesa. Zaujme na prvé počutie zvláštnym rozvrhnutím formy, ktorá — i keď

nemusí každého plne uspokojiť, má prísnu logiku a premyslenú stavbu. Zreteľne sú odlíšene tri fázy procesu: autor ho začína rozvíjať na princípoch, ktoré charakterizujú jeho doterajšiu tvorbu, princípoch, ktoré mu priniesli v minulosti nejednen úspech, ale i problémy a nepochopenia. Druhá časť je akoby zastavením, nie však meditáciou, skôr vyjadrením osamelosti. Nakoniec však sa stane prístupným vplyvom „zvonka“; záver koncertu ostáva otvorený do budúcnosti. Napriek tomu, že toto dielo nepatrí medzi „posluchácky vďačné“ skladby, považujem ho za veľmi vážnu výpoveď autora, ktorý sa zamýšľa nad sebou, svojou tvorbou a jej problémami a hľadá cestu ďalej.

Vokálno-symfonická freska Aby som ti posvietil na cestu je typický „breinerovská“. Autor tu opäť spája viaceré hudobné štýly do jedného celku, ale, myslím, že tento princíp oveľa šťastnejšie a objavnejšie využil vo svojich starších dielach. Nemožno mu uprieť originalitu a hľadanie nových ciest ani ovládanie „hudobnej gramatiky“ každého z použitých štýlov. Najväčším problémom je nesúdržnosť celku, ktorý — vďaka prílišnej heterogenosti samostatných, neprepojených častí — nesmeruje ani nevychol, ale v určitých fázach uniká úplne iným smerom. Za diskutabilné považujem tiež použitie džezového štýlu na zhudobnenie krehkej, preduchovnejšej poézy R. Thákura — ale to môže byť len vecou osobného vkusu či schopnosti uvídiť či akceptovať známe skutočnosti z nového uhla pohľadu.

Na záver by som chcela povedať i niekoľko slov uznania na margo interpretov. Oliver Dohnányi odviezol kus pozitívnej práce, ale vzhľadom na náročnosť predvádzaných diel by potreboval k dôkladnému zvládnutiu viac času. Výkony na vysokej profesionálnej úrovni podali obaja sólisti — tak Ľudovít Marcinger, ktorému patrí uznanie za vynikajúce zvládnutie obtiažneho sólového partu v Bokesovom koncerte, ako i Ján Galla v Breinerovej skladbe, u ktorého by som vyzdvihla najmä prirodzenosť prejavu, čistú intonáciu a zreteľnú artikuláciu. EVA ČUNDERLÍKOVÁ

Na druhom symfonickom koncerte v rámci XI. TNSHT, ktorý sa uskutočnil v Košiciach dňa 13. februára, zazneli diela Dušana Martinčeka, Tibora Andrašovana a Milana Nováka, prvýkrát tu bola predvedená skladba Motýl nad lampou — cyklus piesní pre vyšší hlas a symfonický orchester na básne Laca Novomeského od T. Andrašovana. Ostatné diela mali v Bratislave už svoje premiéry, ale v Košiciach zazneli po prvýkrát. (Pôvodne programovaná Symfonia pastoralis od Tadeáša Salvu nebola pre chorobu organistky realizovaná, no v 4 prelúdiiach M. Nováka naša programová komisia uspokojivú náhradu). Štátnu filharmóniu Košice pohotovo dirigoval jej šéfdirigent Richard Zimmer, sólistkou večera bola sopranistka Mária Andrašovanová.

Animácie pre 35 sláčikov (správnejšie „sláčikových nástrojov“) od Dušana Martinčeka nechali nahliadnúť do introvertného sveta citov a myslenia skladateľa. (Pokračovanie na 3. str.)

Prvý tohtoročný symfonický koncert Týždňa novej slovenskej hudobnej tvorby sa uskutočnil 9. februára v Koncertnom štúdiu Československého rozhlasu v Bratislave. Symfonický orchester Československého rozhlasu pod taktovkou Olivera Dohnányiho a so sólistami zaslúžilým umelcom Ľudovítom Marcingerom a Jánom Gallom predviedli symfonickú poému O veľkej láske od zaslúžilého umelca Zdenka Mikulu, 2. klavírny koncert od Vladimíra Bokesa a vokálno-symfonickú fresku Aby som ti posvietil na cestu na básne Rabindranátha Thákura zo zbierky Záhradník od Petra Breinera.

Literatúra je zrejme najsilnejším inšpiračným zdrojom pre tvorbu Zdenka Mikulu. Svedčí o tom nielen prevaha vokálnej tvorby v zozname autorových diel, ale i programový charakter, a to zväčša literárny, jeho inštrumentálnych skladieb. Charakter symfonickej poémy O veľkej láske udáva — veľmi zreteľne — jej priamy inšpiračný zdroj, román Tri gaštanové kone od Margity Figuli. Živosť, energičnosť, ľudovosť (ani nie tak v spätosti s ľudovou hudobnou kultúrou, ale skôr vo vystihnutí charakteru, mentality prostého ľudu) charakterizujú toto dielo, v ktorom sa však popri kladoch — zaujímavých, pútavých nápadoch a serióznosti kompozičnej práce — prejavujú i niektoré slabšie stránky autorovej práce s orchestrálnym aparátom. Predovšetkým hudobný tok je prehurtený v detailoch, príliš často vystupuje do popredia banálny rytmický prvok a zaniká melodická kresba, ktorá je pre tento typ hudby veľmi dôležitá. Výsledný dojem ťažkopádnosti by sa, my-